

STANOWISKO Nr 8/23/IX
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ

z dnia 15 grudnia 2023 r.

w sprawie działań podejmowanych przez Rzecznika Praw Pacjenta

Naczelna Rada Lekarska wyraża zaniepokojenie informacjami o praktykach Rzecznika Praw Pacjenta mogących być postrzegany jako nosząca znamiona wykorzystywania uprawnień związanych z władztwem administracyjnym (urzędniczym) w celu nierzadko nieuprawnionego i niemerytorycznego kwestionowania decyzji lekarzy dotyczących ordynowania pacjentom wybranych świadczeń zdrowotnych.

Naczelna Rada Lekarska postrzega powyższe zjawisko jako groźne, mogące prowadzić do podważenia autorytetu lekarzy. Prawo do ochrony zdrowia zostało obywatelom RP zagwarantowane w art. 68 ust. 1 Konstytucji. Byłoby ono fasadowe, gdyby nie korpus lekarzy - osób wyposażonych w potwierdzone przez państwo kwalifikacje, zobowiązanych wykonywać zawód zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, dostępnymi metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób z zachowaniem etyki zawodowej oraz z należytą starannością. Autorytet i zaufanie do lekarzy są zatem wartościami służącymi urzeczywistnieniu wskazanego wyżej prawa rangi konstytucyjnej.

Tymczasem, m.in. zgodnie z dyspozycją art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 roku o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2023 poz. 1545) Rzecznik Praw Pacjenta może w sposób arbitralny wydać decyzje o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe prawa pacjentów nakazując jej zaniechanie lub wskazując działania niezbędne do usunięcia skutków naruszenia zbiorowych praw pacjentów, wyznaczając terminy podjęcia tych działań. Jak wynika z dotychczasowych praktyk Rzecznika Praw Pacjenta jego działania niejednokrotnie nie są poparte aktualną wiedzą medyczną. Nadużywanie przez Rzecznika Praw Pacjentów instrumentów ustawowych, które umożliwiają mu

dokonywanie ocen praktyk lekarskich bez jakiegokolwiek przygotowania merytorycznego stanowią istotne zagrożenie dla funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej. Znamienne jest to, że wydając decyzję o nakazaniu zaniechania przez danego lekarza praktyki Rzecznik nadaje takiej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Naczelna Rada Lekarska stoi na stanowisku, że istnieje pilna potrzeba zmian ustawowych eliminująca problem przewagi władzy urzędniczo – sądowej nad merytoryczną wiedzą lekarzy. Wadliwe rozwiązania prawne, w ostatecznym rezultacie zagrażające, a nie chroniące prawa pacjentów, winny być korygowane, a do czasu korekty, stosowane z największą ostrożnością.

W ocenie Naczelnej Rady Lekarskiej potrzebna jest pilna interwencja ustawodawcy zmieniająca powyższy stan rzeczy, zaś dopóki to nie nastąpi, korzystanie przez Rzecznika Praw Pacjenta z jego uprawnień winno być zdecydowanie bardziej refleksyjne, uwzględniające ułomność – z punktu widzenia ochrony praw pacjentów – obecnie obowiązujących uregulowań.

Naczelna Rada Lekarska stoi na stanowisku, że konstytucyjne prawo obywateli do ochrony zdrowia zapewnić mogą przede wszystkim lekarze, ich wiedza, umiejętności i doświadczenie i sumienie. Przepisy ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w obecnie obowiązującym brzmieniu są wadliwe, nie służą rzeczywistej ochronie praw pacjentów, a stosowane bez odpowiedniej refleksji, z nadużyciem władztwa administracyjnego, mogą nawet tym prawom zagrażać.

Z uwagi na powyższe Naczelna Rada Lekarska zwraca się o niezwłoczne zainteresowanie się zasygnalizowanym powyżej problemem i podjęcie działań legislacyjnych korygujących obowiązujące obecnie uregulowania prawne dotyczące zakresu uprawnień Rzecznika Praw Pacjentów w taki sposób, aby jego działania mogły wyłącznie i w sposób niewątpliwy, chronić prawa pacjentów.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski